Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: ”Hjemløs”, i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, 1999, s. 471. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt03-shoot-idm139686918669776/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

ve mere, glædes og lide mere end Andre, bruge ham til særlige Formaal. Dette gav Alt, hvad han sagde, Bestemthed og Dygtighed og tillige en særegen Colorit. Om end Horizonten formedelst hans Ungdom ikke var klar, saa aabnede der sig dog ligesom lange Striber, eller han saae Blink som fra fjerne Fyrtaarn; han havde en bævende, smertelig-stolt Fornemmelse af Poesiens sandheds- og sundhedsbringende Magt navnlig i Forhold til Folket, og han *troede*, at man med Ærlighed og Begeistring kunde udrette Umaadeligt, ja omskabe hele Tilværelsen. Der var i hans Tillid til Ideen tillige en Selvtillid, der irriterede de Andre, og medens man disputerede i venskabelige Ord, kom alt mere Bitterhed i Tonen. Tilsidst var det, uden at Otto mærkede det, blevet en Tvekamp mellem ham og Schiøtt. Han troede, at Schiott glædedes over hans Held; men Sandheden var, at hvert Ord, han yttrede, krænkede Schiøtt som en Lykkeridders og utaknemlig Discipels Uforskammethed.

Da faldt den Yttring, at hans Vinger endnu kunde blive stækkede, hvortil Otto svarede, at han ikke frygtede Nogen eller Noget, han var vis paa, at Ingen undtagen han selv kunde gjøre ham Fortræd; han var ikke uskyldig nok til Andet.

Aa, hvad for Noget! Hvordan da? blev der sagt.

Jo, svarede Otto, det er kun saadanne Personligheder som Baldur, der falde uskyldig og ifølge Skjæbnens Raad, og da tjene de ved deres Fald paa hemmelighedsfuld Maade Ideen. Kun de have det Privilegium at bære og sone Andres Skyld. Men jeg, den Dødelige, skal selv spidse Odden paa Mistelteinen, der fælder mig.

De Andre bleve tause; de hørte Poesiens Vingeslag og følte den ærgerlige Misundelse over, at Vingerne ikke vare deres.

Vi udfordres, sagde Schiott.

Hvo vil være Hødur? svarede Otto stolt.

Tiende Capitel

Der var stort Bal i et grevеligt Huus, og Otto kjørte dertil. Medens Vognen foer gjennem de sneedækte Gader, hvor det summende, varme Liv bevægede sig i Lygternes Halvlys, huskede han

pludselig paa hiin Aften, da han som i Feber var gaaet gjennem disse Gader – nu var den magiske Nøgle funden! Men hvis den pludselig var bleven given ham ihænde dengang, hvilket Vidunder vilde han da have havt at takke for og være stolt af, og hvad vilde han da have undgaaet, spart! Hvorfor giver Skjæbnen En ikke det Attraaede i Begjærets høieste, friskeste Øieblik?

Dog, dersom slige Tanker end vare hos ham, gik de gjennem hans Bevidsthed som de lette Taager, der en Sommermorgen give Plads for en usædvanlig skjøn Soldag. Det var Lys og Herlighed, han kjørte til, og det straalede allerede i Afstand ind i hans Bevidsthed; hans Sjæl fornam Livets Idealitet med en saadan Inderlighed og Fylde, beredte sig til fremtidig skjøn, stor Virken med en saadan Energi og Begeistring, at han ikke engang ret begreb det Forbigangne; det syntes ham Noget, der ikke havde hørt ham selv til, noget Tilfældigt, der kunde glemmes og falde af.

Der var ingen Magi og intet Eventyrligt i det Nuværende; men i den naturlige Vending, hans Forhold havde taget, var dog Noget, som han med stille, stolt Glæde kunde ansee for Bevis paa Skjæbnens, de høie, lysende Stjerners Gunst, et Tegn paa, ikke hvad han havde fortjent – skjøndt hans Aands poetiske Skaberkraft dog væsenlig var den magiske Nøgle – men hvad han ifølge Gudernes Villie skulde blive værdig til.

Det var dog morsomt eller mærkeligt nok, tænkte han, at Justitsraad Roed strax var falden paa at indbyde ham.

Justitsraaden havde i sin Ungdom været fattig, men med særeget Talent for og Længsel efter Elegance, og denne Længsel var bleven Aarsag til, at han havde hævet sin Forlovelse med en fattig Pige for at gifte sig med en rig Pige, der var lidt skjæv. De havde nu en voxen Datter, der ogsaa var lidt skjæv. Skjøndt han levede saa dybt i Følelsen af Velvære, smigret eller behagelig berørt af Verden og følgelig i høieste Grad afhængig af den, omhyggelig og ængstelig for dens svageste Kritik som for det mindste Fnug paa sine sorte Beenklæder, var der dog fra Fattigdommens Tid levnet noget Velvilligt i hans Hjerte. Det Gode maatte kun ikke genere ham og ved Siden af hans forfængelige Smaaplaner med Otto, var det faldet ham ind, at den unge Digter kunde til Gjengjæld i hans Huus gjøre nyttige, fordeelagtige Bekjendtskaber.

Otto havde ikke Anelse herom; han opfattede Justitsraad Roed som en fuldstændig enthusiastisk, kjærlig Mæcenas eller egenlig som et Menneske, der af Skjæbnen, af Ottos Lykke, havde faaet det Hverv at føre ham til Verdens Herligheds Forgaard – selv skulde han nok paa egen Haand finde videre. Ja, hvor urimeligt det end vilde synes ikke-poetiske Mennesker: det forekom Otto, at han og Justitsraad Roed havde en Hemmelighed sammen derom, og at han slet ikke behøvede at takke Justitsraaden, eftersom denne vilde faae Tak af hans Formynder: Skjæbnen, Lykken.

Justitsraaden havde forestillet Otto for sin Kone og ligeledes for sin Datter. Det var en meget godmodig lille Pige, naar hun ikke blev irriteret, og meget forfængelig; hun gik for ramme Alvor ud paa at faae Otto til at sige hende en Compliment for hendes Skjønhed, og da Otto troede, at det var en Fælde, hvori hun vilde lokke ham, for at hun kunde see, at han var smagløs, gik han ikke i Fælden. Derimod gik han og ventede paa, at det Egenlige, Rigtige skulde komme, at det Liv, der hørte til den lyse Sal og de elegant klædte Mennesker skulde aabenbare sig – medens Justitsraaden gik og ærgrede sig over, at den nye Gjæst ikke var tilstrækkelig opmærksom, ikke spillede nogen Rolle og ikke engang var en Smule Vindbeutel. Otto havde for meget indre Liv til at bemærke dette eller blot blive utaalmodig. Ved hans Forventninger, ved hans forskjønnende, poetiske Længsel blev Selskabet for ham, som naar Instrumenterne stemmes i Orchestret, utilfredsstillende men dog livsalig vækkende Forbud paa, at Skjønhed og Harmoni var nær.

Endelig havde Justitsraaden med stille, høflig Forbittrelse istedenfor at forestille Otto for unge Damer ført ham hen til en gammel Professor og Etatsraad, en Mand, der havde Ord for at være meget lærd, meget sær og ikke sjelden frastødende. Men al Ottos gamle Kjærlighed til Universitetet blussede op, da han blev personlig forestillet for denne Professor, hans Privatpræceptor, og man skulde troet, at den Gamle endnu havde flere Sandser end mangen Yngre, at han kunde mærke Kjærligheden, Ungdommen, Begeistringen. Ja, under det rynkede Ansigt og det halv pedantiske, halv sarkastiske Smil skjultes noget sandt Menneskeligt, og han blev baade glad og forundret over at møde en Friskhed, der havde holdt sig ved Siden af en paafaldende Erfarenhed, et Ungdomssind, der i

sit Fædrelands Selskabsliv anede Skjønhedens Realisation, paa Samfundets Tinder formodede det Ædleste, Indehavere af den ophøiede skjønne Bevidsthed, der velgjørende vilde udstrømme paa Enhver, som fik den Lykke at nærme sig.

Han lod endelig Otto mærke, hvor kjært det var ham at gjøre en saadan »yngre Medstuderendes« Bekjendtskab.

De er min Privat-Præceptor, svarede Otto som En, hvis ugjengjældte Kjærlighed endelig opdages.

Er jeg det? – hm! sagde Etatsraaden og anmodede lidt efter Otto om et Visitkort.

Han er morsom, vi lege Komme Fremmede, tænkte Otto, idet han leverede Kortet.

Hvad Otto ikke vidste, var, at den gamle Mand maaskee i sit hele Liv kun havde begaaet een stor Feil, men dobbelt: han havde giftet sig to Gange. Hans Kone var meget yngre end han, og der var imellem dem ikke nogensomhelst fælles Interesse eller Sympathi. Hun var det eneste Væsen, han hadede, og Alt, hvad hun foretog sig, var ham ubehageligt, endog om hun ikke tilsigtede det. Da han saaledes intet godt Hjem havde at byde Otto til, tog han Visitkortet for at skaffe ham Erstatning, og et Par Dage efter fik Otto Indbydelsen til det grevelige Bal.

Han havde stræbt, ikke at komme for tidlig, men var dog blandt de første Gjæster, og det gjorde en behagelig overraskende Virkning paa ham, da Dørene bleve slaaede op og man saae den smukke, tomme, stærkt oplyste Balsal med det hvælvede Loft, i hvis Midte Familievaabnet var anbragt i Stuc og syntes at række den mægtige Lysekrone ned til Glæde for Gjæsterne. Kun var det ham paafaldende, at derinde stod næsten militairt opmarscheret en halv Snees Cadetter, lig Dandsemaskiner, ventende paa Tegnet til at engagere; de vare tilsagte paa Academiet. Men forresten var Otto saa glad over Lysglandsen, over Rigdommen, Ungdommen, Skjønheden, der i langsom Strøm vældede ind, at han glemte at dømme og bedømme.

Grevinden gjorde denne Aften et Forsøg paa at indføre en smuk